

## Yönetim Birimi Olarak Ada Yuvarlak Masa Toplantısı Raporu

*Roundtable Meeting Report on Island as an Administrative Unit*

Şeyma EŞKİ ÇAYLAK\*

Adadayız projesi yürütücülerinden Galimi Çınarlı Kırsal Kalkınma ve Turizm Derneği ve İstanbul Adalar Vakfı ile Kamu Yönetimi Derneği işbirliğinde 28 Şubat 2024 tarihinde düzenlenen “Yönetim Birimi Olarak Ada” yuvarlak masa toplantısı YouTube canlı yayını üzerinden çevrim içi olarak gerçekleşti.<sup>1</sup> Toplantıya, Adil Çamur (Proje yürütücüsü/Dokuz Eylül Üniversitesi), Fatma Eda Çelik (EPHE-Université PSL), Şeyma Eşki Çaylak (Muş Alparslan Üniversitesi), Erol Uğraş Öçal (Ankara Üniversitesi), Turgay Gülpınar (Dokuz Eylül Üniversitesi), Feyza Kalav İdrisoğlu (Çankırı Karatekin Üniversitesi), Pelin Pınar Giritlioğlu (İstanbul Üniversitesi), Hakan Akın (Yüksek İhtisas Üniversitesi), Duru Çiğdem Şimşek (Ondokuz Mayıs Üniversitesi), Aygün Karlı (Atılım Üniversitesi) ve Asu Aksoy (İstanbul Bilgi Üniversitesi) katıldı.

Toplantı, Adadayız Proje yürütücüsü Adil Çamur’un açılış konuşmasıyla başladı. Çamur, öncelikle Proje hakkında genel bir bilgilendirme yaptı: Adadayız Projesi, VAHA’nın ikinci dönem çağrısında başarılı bulunan bir projedir ve VAHA tarafından

---

\* Arş. Gör. Dr. Muş Alparslan Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, s.eski@alparslan.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-7564-2815>

**Geliş/Submitted:** 21.03.2024 | **Kabul/Accepted:** 29.03.2024

**Atıf/Cite:** Çaylak, Ş.E. (2024). Yönetim Birimi Olarak Ada Yuvarlak Masa Toplantısı Raporu. *Publicus*, (1). 324-338.

<sup>1</sup> Adadayız, (2024). Yönetim Birimi Olarak Ada [Yuvarlak Masa Toplantısı]. Galimi Çınarlı Kırsal Kalkınma ve Turizm Derneği, İstanbul Adalar Vakfı, Kamu Yönetimi Derneği. <https://www.youtube.com/watch?v=3UkI2wbsNYk>, Erişim: 27.03.2024.

desteklenmektedir. Proje kapsamında bu toplantı ile ikinci çevrim içi toplantımızı gerekleŒtiriyoruz. Adadayız Projesi, ada ortak zemininde buluŒmayı, ada ve adalı olmayı düşünmek temalı yüz yüze ve çevrim içi etkinlikler gerekleŒtirmeye devam edecektir. Proje, Balıkesir'in Marmara Adasından Galimi ınarlı Kırsal Kalkınma ve Turizm Derneği ile İstanbul Adalar Vakfı birlikteliğinde yürütölmektedir. Düzenlediğimiz bu toplantı ise Kamu Yönetimi Derneği ile işbirliği içerisinde gerekleŒtirilmektedir. Çamur, sonra toplantının amacını ve kapsamını Œu Œekilde ifade etti: Ada, sınırlılığı, uzaklığı ve kendine yeterliliği gibi özellikleri nedeniyle yönetimi düşünürken sıklıkla kullanılan bir tema, kavram ve konsept olarak karŒımıza çıkıyor. Yönetim ütopyalarında hep adayı görebiliyoruz. Bu akŒam ise halihazırda yönetilen adalara odaklanacağız. Bir ada ütopyası kurmayacağız, ada nasıl yönetilir üzerine tartıŒma yürötmeyeceğiz. Fakat konuŒmacılar, buna iliŒkin fikirlerini paylaŒacaklar ve Türkiye'deki adalara odaklanarak Adalar yönetimi ile ilgili araŒtırmalarını, alıŒmalarını paylaŒacaklar. Çamur, bu toplantının ilk adımının 26-27 Ekim 2023 tarihinde Kamu Yönetimi Derneği tarafından düzenlenen Cumhuriyetin 100. Yılında Nasıl Bir Kamu Yönetimi baŒlıklı Uluslararası Kamu Yönetimi Kongresinde atıldığını belirtti. Kamu Yönetimi Derneği'ne bu toplantıyı gerekleŒtirmeyi teklif ettiklerini ve bu teklifin Dernek tarafından heyecanla ve merakla karŒılandıęını, o günden beri Kamu Yönetimi Derneği üyeleri ile dört çevrim içi toplantı düzenlendiğini ve bu toplantılar sonucu yuvarlak masa toplantısının olduğunu ifade etti.

AılıŒ konuŒmasının ardından Fatma Eda elik, "Uluslararası Düzenlemeler erevesinde Ada" baŒlıklı sunumuna, uluslararası düzenlemelerin ne anlama geldiğini ve bu düzenlemelerin çerçevesini neyin belirlediğini açıklayarak baŒladı. Devamında, adalara ütopik olarak ve gerçekte nasıl yaklaŒıldıęını ele aldı ve adaları, bir bölgenin

ya da ulus devletin içerdiği bir kara parçası olması, uluslararası düzenlemeler ve biyoçeşitlilik olmak üzere üç boyutta değerlendirdi. Konunun birinci boyutu, adanın bir bölgenin ya da ulus devletin içerdiği bir kara parçası olmasıdır ve adaların bu Œekilde ierilmesinin nedenleri, Birinci Dünya Savaşından itibaren ulusal egemenlik alanlarının dışında kalmış herhangi bir kara veya deniz parçasının kalmamış olması, Soğuk Savaş sonrasında ortaya çıkan bölgesel işbirliklerindeki artış ve iklim değişikliği ile birlikte insanların küresel bir bütün içerisinde olduklarını farketmeleridir. İkinci boyut, uluslararası düzenlemeler açısından adadır. Uluslararası düzenlemelerle çok aktörlü yönetsel bir yapı kurulmuştur. Bölgemiz açısından özellikle BM ve AB gibi iki önemli uluslararası aktörün varlığı ile BM Deniz Hukuku Sözleşmesi ve Barselona sözleşmesi gibi düzenlemeler önemlidir. nc boyut ise biyoeşitliliktir. On yedi binden fazla deniz türüne ev sahipliği yapan Akdeniz'in deniz işlevlerini kısmi ya da tamamen kaybetmesi tehlikesi karşısında BM, Akdeniz Eylem Planı ile bu planı uygulamaya geçirmek amacıyla çeşitli etaplarda kararlar almaktadır. Bu bağlamda 1970'li yıllarda daha çok kirlilikle mücadele konusu n plandayken 1995 yılında bütünleşik kıyı yönetimi ve sürdürülebilir kalkınma perspektifi ön plana çıkmıştır. elik, BM ve AB'nin bu konudaki adımlarının 1996 yılına gelindiğinde sürdürülebilir kalkınma stratejisi ve sürdürülebilir kalkınma komisyonunun kurulması gibi çok boyutlu ve çok aktörlü bir biçim aldığını; 2008'de bütünleşik kıyı yönetimi modelini ve iyi evre durumu kriterinin belirlenmesini sağlayacak bir ekosistem perspektifinin oluştuğunu; 2019 yılında BM'nin, Napoli Deklarasyonu ile ileriye dönük ve yenilikçi strateji, politika ve davranışlar geliştirme noktasında konumlandığını ve son olarak 2000'lerden itibaren BM ile hareket eden AB'nin Akdeniz için Birlik programının olduğunu belirtti. elik, konuya ilişkin genel çıkarım olarak bir yönetim birimi olarak adanın, 20. yüzyıl başları ve öncesi itibariyle egemen devletin kıyısının

bir uzantısı olarak örgütlendiğini; hem BM'nin hem de AB'nin düzenleme çerçeveleri itibariyle ise artık uluslararası ve bölgesel ölçekte entegre olmuş, sadece bir ulusun kıyısının uzantısı olan bir kara parçası değil uluslararası ve bölgesel ölçğe iç erilmiş bir ada yönetiminin uluslararası düzenlemeler çerçevesinde kurgulandığını ifade etti.

Toplantının ikinci sunumunu, “Coğrafi ve Yönetmel Açından Türkiye'nin Adaları” başlığı ile Œeyma EŒki aylak ve Erol UğraŒ Öçal gerçekleştirdi. EŒki aylak, Türk karasularında ve iç sularında bulunan adaları, bu adaların genel özelliklerini, idari bir birim olarak adaların statüsünü ve kamu yönetimi araştırmalarında adaların görünürlüğünü ele alırken; Öçal, kamu yönetimi disiplninde adalar kapsamında ele alınabilecek çalışma konularını, bu konuların neden önemli olduğunu ve nasıl çalışılabilirliğini ele alarak sunumu tamamladı. EŒki aylak, 1/25000 ölçekli haritada adları belli olan adalar üzerinden oluşturulan Türkiye Adalar Atlası'nı referans alarak listeledikleri 300 adayı coğrafi ve idari bakımdan olmak üzere iki kategoride değerlendirdiklerini ifade etti. Coğrafi bakımdan Türkiye'nin Karadeniz, Akdeniz, Marmara ve Ege Denizi karasularında ve iç sularında toplam 300 adasının bulunduğunu; bu adalardan 5'inin Karadeniz, 41'inin Akdeniz, 31'inin Marmara ve 167'sinin Ege karasularında yer aldığını; karasuları dışında anakaranın Marmara, Ege, Akdeniz, İç Anadolu ve Doğu Anadolu bölgelerinde yer alan iç sularda/göllerde ise toplam 56 ada bulunduğunu belirtti. EŒki aylak, adaların özelliklerini Œu şekilde sıraladı: Türkiye'de adalar, deniz adaları ve göl adaları; kentsel yerleşimin olduğu meskun alanlar ve kentsel yerleşimin olmadığı gayri meskun alanlar olmak üzere ayrılmaktadır. Yerleşim olan adalar, idari bakımdan ayrıca öneme sahip olmakla birlikte yerleşimi bulunmayan adaları da siyasi, ekonomik ve idari bakımdan önemli kılan bir takım faktörler bulunmaktadır. EŒki aylak, idari bakımdan adaları, mülki

taksimattaki konumuna ve yerel yönetim statüsüne göre *ile merkezi olan adalar* (İstanbul ili Adalar ile merkezi olan Büyükada; Balıkesir ili Marmara ile merkezi olan Marmara adası; Çanakkale ili ile merkezleri olan Bozcaada ve Gökçeada) ve *ile merkezine bağlı mahalle olan adalar* (İstanbul Adalar ilçesine bağlı mahalle olan adalar: Burgazada, Heybeliada, Kınalı ada ve Sedef adası; Balıkesir ili Marmara ilçesine bağlı Asmalı, Avŗa, Ekinlik ve Erdek ilçesine bağlı Paŗalimanı adaları; Muğla ili Marmaris ilçesine bağlı Bozburun ve Taŗlıca, Fethiye ilçesine bağlı Gcek adaları) olmak üzere iki Œekilde sınıflandırarak değerlendirdi. Adaların yönetimi bakımından önemli bir unsur olarak nüfus konusuna da değinen Eŗki aylak, kamu hizmetlerinin sunumu, planlama, politika oluŗturma ve kaynak aktarımı/bütçe gibi konularda nüfusun temel alınan bir unsur olduğunu, bu açıdan adaların nüfusu ve bu nüfusun yaŗ aralığına göre yüzdelik dağılımının önemli olduğunu belirtti: Türkiye’de adaların toplam nüfusu 44.088’dir. Bu nüfusun %20’si 65 yaŗ üzeri, %68’i 15-64 yaŗ aralığında ve %12’si ise 0-14 yaŗ aralığını oluŗturmaktadır. Bu nüfusu, Türkiye nüfusuna yani 85 milyon 279 bin 533 e oranladığımızda adalar nüfusunun Türkiye nüfusunun %0.05’lik bir dilimini oluŗturduėunu görmekteyiz. Eŗki aylak, son olarak, konuya iliŗkin genel bir değerlendirmede bulundu. Adaların pek çok açıdan yönetsel ve akademik ilgiyi hak ettiğini ancak mevcut durumda bu ilginin yeterli olmadığını, bu durumu akademik veri tabanlarında tespit etmenin mümkün olduğunu örneklerle ifade etti. Sonrasında ise biz kamu yönetim bilimciler olarak adalar konusunu nasıl ele alabiliriz; kamu yönetimi disiplininde adalar kapsamında ele alınabilecek alıŗma konuları nelerdir; bu konular neden önemlidir ve nasıl alıŗılabilir sorularıyla sözü Erol Uėraŗ al’a bıraktı.

al, kamu yönetimi alanında ada meselesinin nasıl ve hangi konu baŗlıklarıyla ele alınabileceği üzerinde durdu. Ada meselesini ele

alırken yönetim süreçlerinden, ilkelerinden hareket etmenin iyi bir yöntem olacağını belirterek, ada meselesinin ele alınabileceği konu başlıklarını örgütlenme, planlama, bütçeleme, kamu hizmetlerinin görölme şekilleri veya belirli sektörler temelinde kamu hizmeti alanları olarak sıraladı. Ada meselesi örgütlenme boyutuyla ele alındığında mülki yönetim ve yerel yönetimler ile adada yaşayan vatandaşlar tarafından oluşturulmuş STK’lar arasındaki ilişkinin önem taşıdığını belirtti. Bir adanın ilçe ya da mahalle olması ile büyükşehir belediyesi ya da il özel idaresi sınırları içerisinde yer almasının yetki, görev, sorumluluk, kaynak dağıtım ve politika üretme gibi konularda ortaya çıkan sonuçların farklılıklarına dikkat çekerek bu farklılıkların yönetim açısından önemli olduğunu örneklerle açıkladı. Planlama bağlamında, merkezi yönetim ve yerel yönetim planlarında adaların yer alıp almadığının ve adaların planlara nasıl dahil edildiğinin araştırılabileceğini; bütçe bağlamında, hem merkezi yönetimden hem de yerel yönetimlerden ayrılan bütçelerin incelenebileceğini; kamu hizmetlerinin görölmesi bağlamında, genel kamu hizmetlerinin adalarda nasıl göründüğünü ve güvenlik, turizm, çevre, iklim, sağlık, eğitim ve afet gibi pek çok alt başlığı içeren sektörel bazlı bir araştırma gündeminin oluşturulabileceğini ifade etti. Öçal, konu ve yöntem itibariyle ada konusunun kamu yönetimi alanında nasıl çalışılabileceğine dair araştırmacılara genel bir çerçeve sunarak sözü bir sonraki konuşmacıya bıraktı.

Turgay Gülpınar, “İmroz ve Bozcaada Yerel Yönetimlerinin Özerklik Statüsü” başlıklı sunumunda, İmroz ve Bozcaada’nın özerklik statüleri hakkında konuşma yapacağını belirterek özerkliği kısaca “yerel topluluğun kendi ortak yaşamını düzenlemesi ve bu düzene dair tasarımlar kurabilmesi” olarak ifade etti. Devamında, İmroz ve Bozcaada’nın 1923 yılından önceki tarihini özetleyerek, Lozan Anlaşmasında ve sonraki süreçte iki adanın statüsünü özerklik

bağlamında değerlendirdi. Son olarak ada olma halinin dışarıdan ve içeriden nasıl tanımlanabileceği üzerinde durdu. Bu kapsamda Gülpınar, 1923 yılından önce Bozcaada’da sürekli üzerinde yerleşim olmasa da her iki adanın eski kaynaklarda bir yerleşim yeri olarak kullanıldığını; 1453’ten sonra Osmanlı idaresine geçtiklerini, zaman zaman farklı devletlerin işgaline maruz kaldıklarını belirtti. Gülpınar, Lozan anlaşmasına gidilirken on yıldır Yunanistan kontrolünde olan iki adanın, askeri ve coğrafi temellendirmelerle 1923 yılında Türkiye’ye özel bir şartla katılmasına, bu bağlamda iki adada özel bir yönetim kurulmasının öngörmesine ve özerklik tanımını içermesi bakımından Lozan Anlaşması’nın 14. maddesinin önemine dikkat çekti. Bununla birlikte 1927 yılında “Bozcaada ve İmroz Kazalarının Mahalli İdareleri Hakkında Kanun” adlı yasa çıkarıldığını ve bu yasayla iki adada Nahiye Meclisi adıyla özerk bir yerel yönetim kurulduğunu; bu yasa ile özerkliğin, kağıt üzerinde iyi bir şekilde çerçevelemiş gibi görünse de Rumca eğitimin verilmesinin önüne geçilmesi gibi satır aralarındaki ifadelerin özerkliğin uygulanmasına imkan vermediğini belirtti. 1964 ve 1974 yılları arasında ise adada açık cezaevi ve askeri s kurulması, verimli topraklara istimlak yoluyla el konulması ve balıkçılığın imkansız hale getirilmesi gibi çeşitli yollarla ada halkını adadan ayrılmaya zorlama girişimlerinin bulunduğunu, bu girişimler ile adayı ada yapan temel unsurlardan olan kendi kendine yetebilme özelliğinin tırpanlandığını, bu süreçte İmroz adasının binlerce yıllık adını kaybettiğini ve esasında özerkliğin daha en başta, temelde ortadan kaldırıldığını ifade etti. Son olarak Gürpınar, ada olma halinin dışarıdan ve içeriden nasıl tanımlanabileceğini açıkladı: Dışarıdan tanımlanırsa, periferide olma, küçük olma ve aşılamaz sularla, sınırlarla çevrili olma şeklinde tanımlanmakta ve tanımdaki bu temaların neredeyse özerkliği de dışarıdan bakışla tanımlamaya yönelik bakış açılarıyla aynı olduğu görülmektedir. İçeriden bakış açısıyla ise ada olmak, kendi kendine var olma üzerinden

tanımlanabilmektedir. Gülpınar, hem ada olmanın hem de zerkliğın demokratik örgütlenmeye çok yakın ve bu örgütlenmenin nn açan çerçeveler olduğunu vurgulayarak konuŒmasını tamamladı.

Diğer bir konuŒmacı Feyza Kalav İdrisoğlu, “Ada Yönetimi ve Katılım” baŒlıklı konuŒmasında, vatandaŒların yönetime katılımı (*public participation*) konusunu ele aldı. Kalav İdrisoğlu, konuyla ilgili yaptėı literatür taramasının sonuçlarını Œu Œekilde aktardı: Farklı niteliklere sahip adalarda yöneten-yönetilen katılımı büyük ölçüde sürdürülebilir ekonomik kalkınma bağlamında tartıŒılmakta, sürdürülebilirlik üzerine olan tartıŒmalarda ada doğrudan sürdürülebilir ada yönetimi olarak ele alınmakta; katılım konusu ağırlıklı olarak sürdürülebilirlik bağlamında adaları tehdit eden sorunların sürdürülebilirlik perspektifiyle zlebileceği anlayıŒına dayandırılmakta; adalarda zm stratejileri daha çok sürdürülebilir turizm, sürdürülebilir kıyı yönetimi ve yenilenebilir enerji kaynaklarının adalara entegrasyonu gibi projelerde somutlaŒmaktadır. Bununla birlikte söz konusu sürdürülebilir projelerin hayata geçebilmesi için ada halkının katılımının önemine vurgu yapan Kalav İdrisoğlu, halkın katılımı neden gereklidir sorusunu literatürdeki yanıtlar üzerinden sıraladı: Katılım projelerinin yürütücüleri katılım yoluyla yerel halkın bilgi ve uzmanlığından faydalanmaktadır. Yerel halkın sürece dahil edilmesi çevresel sorunlar ve zmleri hakkında vatandaŒların farkındalıklarının artmasına katkıda bulunmaktadır. Sürecin parçası olma hali ile halkın sürdürülebilirlik projelerini daha fazla sahiplenmeleri sağlanmaktadır. Literatürün, halkın katılımı ve bu katılımın önündeki engellerin nasıl kaldırılacağına odaklı olduğunu belirten Kalav İdrisoğlu, bu konuya yönelik uygulamaları Avrupa adalarının projeleri, stratejileri ve düzenlemeleri üzerinden örneklendirerek açıkladı. Bu uygulamaların amaçlarının ise ada halkının konuya ilgisini çekmek, onları bilgilendirerek meseleyi



gündelik yaşamlarının bir parçası haline getirmek, bunun için onların sürece katılımını sağlamak ve yenilenebilir enerji topluluklarının oluşturulmasını sağlamak olduğunu ifade etti. Bu bağlamda halkın sürece dahil edildiğı bir enerji akademisinin ve halk kooperatifinin kurulması ile halkın sürecin merkezinde yer alması bakımından iyi uygulama örneğı olarak Danimarka'nın Samso adasına dikkat çekti. Son olarak literatürden ve yaygın algıdan farklı olarak, ada yönetimini ve vatandaş katılımını sürdürülebilirlik tartışmasına indirgmeden tartışmanın olanaklarına da işaret eden Kalav İdrisoğlu, adaların yönetiminde vatandaş katılımını güçlendirmek için her adanın kendine özgü ekonomik, siyasi ve toplumsal koşullarının dikkate alınması gerektiğini ve bu unsurların tartışmalara dahil edilmesinin adalardaki katılım tartışmalarını zenginleştireceğini vurguladı.

Pelin Pınar Giritlioğlu, “Bir Planlama Birimi Olarak Ada” adlı sunumunda adalara ilişkin planlama sorunlarını ve adalar için nasıl bir planlama politikası olması gerektiğini ele aldı. Bu kapsamda Giritlioğlu, imar mevzuatında, ilgili yönetmeliklerde ve yasalarda adalara özel bir alan olarak bakılmaması, adaların dört tarafı denizlerle çevrili kara parçası olarak tanımlanması, yetki ve planlamadaki parçalanmışlık ve planlamada katılım meselesi gibi sorunlara dikkat çekti. Bu sorunlara yönelik öneriler sunan Giritlioğlu'na göre ilgili mevzuat düzenlemelerinde ve planlarda adalar, kendi kimlikleriyle, tarihsel birikimleriyle, özgün özellikleriyle ve sosyo-kültürel ilişkileriyle ele alınmalı; planlama politikalarında ada, kendi içine kapalı, yalıtılmış bir yer olarak değil, tam tersine çevresindeki başka sistemlerle birbirine bağlı bir ilişkiler ağı sürdüren bir yer olarak değerlendirilmeli; merkezle yerel arasında parçalanmış bir planlama anlayışı yerine bütüncül planlama anlayışı olmalı ve planlamalardaki katılım anlayışı sadece ada sakinlerini değil ziyaretçiler, yazlıkçılar gibi tüm kullanıcıları dikkate almalıdır. Adaların özelliklerini bütüncül bir

planlama anlayışı ile yerinde korumanın mümkün olduğunu vurgulayan Giritlioğlu, tam tersi durumda planlama politikalarıyla adaların kimliğinin nasıl değıştirildiğini Marmara adası örneği üzerinden açıkladı. Bu bağlamda imar kanunlarında ve yönetmeliklerinde tek tipleştirilen anlayıştan vazgeçilmesi gerektiğini, adaların hafıza değeri ve peyzaj değeri koruyabilecek, bunların kodlarıyla oynamayacak bir anlayışa ihtiyaç olduğunu belirtti. Giritlioğlu, adaların yerelliklerini ve özgünlüğünü öne çıkaracak bir planlama anlayışının, planlama politikalarına dahil edilmesinin gerekliliğine ve önemine dikkat çekti.

Hakan Akın, “Ada Yönetiminde Stratejik Yönetim Yaklaşımları: Stratejik Ada Yönetim Modeli Örneği” adlı sunumuna, ada yönetiminde bir stratejik yönetim yaklaşımı olmalı mı, olabilir mi; stratejik ada yönetimi modeli geliştirilebilir mi, sorularıyla başladı. Stratejik yönetim denildiğinde uzun dönemli, kesin sonuç odaklı ve dinamik kararlardan bahsedildiğini belirtti. Adalara yönelik stratejik planlama uygulamalarını, AB ve Türkiye örnekleri üzerinden değerlendiren Akın, AB adalarında, adaların yönetimiyle ilgili çok ciddi müktesebat çalışmaları olduğunu ifade etti. AB müktesebatında, ada yönetimiyle ilgili en temel başlıkları, iklim değışikliği ve biyolojik çeşitliliğin korunması, suya erişim ve su yönetimi, enerji yönetimi, kültürün muhafazası, tarım ve balıkçılık, turizm ve kamu hizmetlerine erişim şeklinde sıraladı. Türkiye’de ise stratejik planlama olgusunun 2004 yılıyla birlikte 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile uygulama sürecinin başladığını, bu kanun ile kamu hizmetlerinin kalitesinin artırılması için bütçelerin stratejik planlara dayandırılması gerektiğini açıkladı. Bunun yanında 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda da stratejik planla ilgili hükme yer verildiğini ancak özellikle nüfusu elli binin altında olan belediyelerde stratejik plan yapılmasının zorunlu olmadığını belirtti. Akın, Türkiye’de adaların nüfusunun genellikle elli

binin altında olduğuna ve bu nedenle stratejik planlamanın zorunlu olmadığı yanılığına dikkat çekti. Ancak, özellikle tatil ve bayram gibi dönemlerde artan nüfus yoğunluğunun ve çevresel sorunların dikkate alınması gerektiğini vurguladı. Ada yönetiminde stratejik planlamaya olan ihtiyacı vurgulayan Akın, ulusal düzeyde yapılan planlarda adalara yer verildiğini ancak adalara özgü stratejik planların nadir olduğunu ifade etti. Sonuç ve öneri olarak, uzun vadeli, sürdürülebilir bir kaynak planlamasının yapılması, afet ve iklim değişikliğiyle ilgili yatırımların gerekliliği, turizm sezonlarındaki kapasite aşımlarının dikkate alınması, sürdürülebilir kalkınma için yerel yönetim birliklerinin veya toplum işbirliklerinin teşvik edilmesi ve AB adalar politikaları ile uyumu arttıracak ortak projelerin geliştirilmesi gerektiği gibi konuların önemli olduğunu belirtti.

Duru iğdem Œimřek, adalar ve afet yönetimi konusunu ele aldığı “Türkiye’de Adalar ve Afet Yönetimi” başlıklı sunumunda, kırılğan bir yapıya sahip olan adaların bu kırılğanlıklarının en belirgin şekilde gözlemleneceği durumların afetler olduğunu belirtti. Adaların yaz ve kış aylarında değişen nüfus yapılarının afetlerle ilgili daha özel önlemlerin alımını gerekli kıldığını, ayrıca iklim değişikliğiyle meydana gelen afetler nedeniyle insan yerleşiminin olmadığı adalarda da çeşitli önlemlerin alınmasının önemini, Tuna Nehri’nde yer alan adalar örneği üzerinden vurguladı. Sonrasında, İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı Adalar ilçesi örneği üzerinden afet-kamu yönetimi ilişkisini açıkladı. Œimřek, Adalar Belediyesinin deprem kuşağında yer alması ve yangın bölgeleri arasında ilk sıralarda bulunması nedeniyle afet yönetimini ele alırken merkezi yönetim-yerel yönetim ve gönüllüler ile adada yaşayan insanlar boyutlarıyla konunun ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiğini ifade etti. Adalar Belediyesi örneği üzerinden merkezi yönetimin birtakım birimlerinin çeşitli planlar aracılığı ile afetler konusunda çeşitli tedbirler ürettiğini, Adalar

Kaymakamlığının Adalar Orman Yangınları ile Mücadele Komisyonunun bulunduğunu, Adalar Orman İşletme Şefliğinin 2018-2022 yıllarını içine alan bir yangın yönetim planı oluşturduğunu, İstanbul Orman Bölge Müdürlüğünün *Kozalak* isimli bir projesinin bulunduğunu belirtti. Yerel yönetimler açısından Afet Koordinasyon Merkezi Şube Müdürlüğünün ve Şehir Planlama Şube Müdürlüğünün konuyla ilgili çalışmalarının bulunduğuna, adalar ilçesi strateji belgesi ve koruma amaçlı nazım imar planına, tsunami risk analizi ve eylem planına dikkat çekerek; bu belgelerin, adaların afetler konusunda ciddi anlamda risk altında olduğunu gösterdiğini ifade etti. Bu risk konusunda ise mevcut durumu görebilmek açısından sivil toplum kuruluşları ile adada yaşayan halkın neler söylediğinin önemine vurgu yaptı. Önemli bir sivil toplum kuruluşu olarak *afet gönüllülerinden* ve faaliyetlerinden bahsetti. Bunun yanında sivil toplum kuruluşları ve ada halkının söylemlerine göre afetler konusunda yapılan birçok çalışmaya rağmen ciddi anlamda eksikliklerin, sıkıntıların devam ettiğini, özellikle yangın ile ilgili kullanılan aletlerde sorunların olduğunu, kaynak konusunda da haberleşme ağının olmaması gibi sıkıntıların sürdüğünü ve yönetimler arasında da kopuklukların olduğunu belirtti. Şimşek, tüm bu sorunlara dikkat çekerek, kamu yönetiminde adalar, özellikle adalarda afetler konusunun çok boyutlu ele alınması gerektiği yönünde değerlendirmede bulundu. Son olarak Şimşek, 1860'lar itibarıyla yerleşimin bulunduğu ve Beyşehir Gölünde bir göl adası olan Mada adasının sorunlarına ve bu sorunlar nedeniyle geniş çaplı bir planlama ihtiyacının bulunduğuna dikkat çekerek konuşmasını tamamladı.

Toplantının son konuşmacısı Aygün Karlı, “Adalar ve Mavi Ekonomi” başlığıyla mavi ekonomi kavramını kullanım alanları, temel sorunları ve adalarla ilişkileri bağlamında değerlendirdi. Karlı, mavi ekonomi kavramını Gunter Pauli'ye atıfla, daha fazlasını istemeden yaşamı

sürdürebilmek için gerekli olanı, elimizdeki olanakların dışına çıkmadan, yerel bir üretim-tüketim sistemi aracılığıyla sağlık ve çevre bağlamında en iyi olanı ucuz olarak üretmek şeklinde tanımladı. Mavi ekonomi yaklaşımının, sürdürülebilir kalkınma ve iklim krizi ile mücadele alanlarında kullanılmaya başladığını belirtti. Karlı, sürdürülebilir mavi ekonominin sorunlarını ise biyoçeşitliliğin ve deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı, gıda güvenliğinin sağlanması, iklim değışikliği, deniz ve kıyı turizmi, kıyıda ya da denizde yaşanan kirlilik, yönetim ve uluslararası işbirliği şeklinde sıraladı. Bununla birlikte sürdürülebilir mavi ekonominin okyanus enerjisi, deniz savunması güvenliği ve yönetimi, mavi biyoekonomi ve denizcilik işleri gibi pek çok sektör yarattığını belirtti. Sürdürülebilir mavi ekonominin adalarla doğrudan ilişkili olduğunu belirten Karlı, Türkiye’de özellikle Marmara adası ve İstanbul adaları gibi yerler özelinde neler yapılabileceğine dair önerilerde bulundu. Adaların temel geçim kaynaklarının tespit edilmesi ve bunun sürdürülebilirliği üzerine çalışmaların yapılması ve iyi yönetim pratiklerinin hayata geçirilmesi gibi konulara dikkat çekti. Son olarak Karlı, mavi okulların oluşturulması ve mavi yeteneklerde insanların yetiştirilmesi gibi konuyla ilgili pek çok sürecin ve farkındalık yaratan fikirlerin olduğunu, bu süreçlerin Türkiye adalarında da mavi okulların açılması ve mavi yeteneklerin geliştirilmesi gibi uygulamalarla hayata geçirilebileceğini, Türkiye’de iklim krizine ya da afetlere yönelik bir çalışma yapılacaksa en önemli unsurun adalar olduğunu önemle belirtti.

Toplantının kapanış ve değerlendirme konuşmasını, Adadayız projesinde Adalar Vakfı’nın koordinatörü olarak yer alan Asu Aksu yaptı. Aksu, sunumlarda ele alınan konuları özetlemekten ziyade konuyla ilgili vurgulanması gereken önemli noktalara dikkat çekti ve ele alınan konular kapsamında tespit ettiği üç temel soruyu paylaştı.

Adaların iki yönüne vurgu yapan Aksu, bir tarafta adalarla ilgili yalıtılmışlık meselesinin getirdiği bir kırılđanlık algısı, nüfuslarının ve bütçelerinin az olması dolayısıyla yapabilirlik kapasitelerinin sınırlı olması, kendi kendine yetme hallerinin siyasi ya da konjonktürel nedenlerle tırpanlanması, haklarındaki kararlarda fazla etkili olamamaları, yönetim birimi olarak ya bir mahalle ya da bir ile statüsünü hiçbir zaman geçememeleri ve bunların yarattığı bir az gelişmişlik veya ana dinamiklerin dışında kalmışlık durumunun adaların bir boyutunu oluşturduğunu ifade etti. Diğer bir boyutun ise, adaların turizm ve mermer madenciliği gibi çekici kaynaklara sahip olması olduğunu söyledi. Bu iki boyutu göz önünde bulundurarak adaya yaklaşımın nasıl değiştirilebileceği ve nasıl yönetsel alternatifler geliştirilebileceğinin tartışılması gerektiğini belirtti. ıkış noktasının adaların hiçbir zaman yalıtılmış olmadıkları tespiti olabileceğini söyledi. Yalıtılmışlığın tersine, sorunun farklı ölçeklere entegrasyon ve bu entegrasyonun adaların kendi çıkarlarını gözeterek nasıl gerçekleştirebilecekleri olduğunu vurguladı. Bu bağlamda toplantının temel sorularından birincisinin, adaların kendi kaynaklarını (turizm, madencilik gibi) kullanım noktasında nasıl daha fazla söz sahibi olabilecekleri meselesi olduğunu belirtti. Bu soruya konuşmacıların, AB'deki sürdürülebilirlik tartışmaları, enerji kaynaklarının kendi kendine yeterli bir ekonomi yaratacak şekilde kullanımı, mikro kalkınma planlaması gibi konulara dikkat çekerek adaların özgünlük, kimlik ve miraslarının korunacağı ada merkezli yaklaşımlar üretilmeli diye cevap verdiklerini belirtti. İkinci önemli sorunun, adalıların kırılđanlıklardan dolayı göç etmek zorunda kalmadan ve onlar adına verilen kararlardan sadece birer uygulayıcısı haline gelmeden, adalarını koruyacak biçimde nasıl güçlendirilmeleri olduğunu ifade etti. Toplantı boyunca bahsedilen sürdürülebilirlik, AB ereve programları, mavi ekonomi, stratejik planlama çerçevesinde belediyeleri katılımcı bir yönetim modeline uygulamaya çağırmak,

mahalle afet gönüllüleri ve mahalle meclisleri gibi yerinde karar ve katılım mekanizmalarını teşvik etmek gibi konuların bu sorunun cevaplanmasında önemli olduğunu vurguladı. Aksu, toplantının en önemli sorusu olarak değerlendirdiği üçüncü soruyu ise, bütüncül bir bakış açısı ile adaların bir bütün olarak ele alınmasını sağlayacak ve katılımcılık imkanlarını geliştirecek adaya özgü yönetim yapılarının ne olabileceği şeklinde formüle etti. Son olarak, toplantıda sunulan konular ve temel sorular dikkate alındığında, adaların yerelde ve yerinde yönetim, kültürel miras ve kimliklerin korunması ile karar süreçlerine katılım açısından, araştırmacılara çok ilginç bir düşünme mekânı sağladığına dikkat çekti.